

1. Inleiding

Rozia Foundation is een christelijk-Koerdische organisatie die zich inzet voor ontheemde gemeenschappen in Noordoost-Syrië. Onze werkzaamheden ter plaatse zijn op dit moment nog gaande. Vanuit directe contacten in het gebied voorzien wij de Kamer van aanvullende feitelijke context bij dit rondetafelgesprek.

De kernboodschap: de recente ontwikkelingen in Noordoost-Syrië leggen een **spanning in het westerse beleid** bloot die dringende vragen oproept. De Amerikaanse noodevacuatie van duizenden ISIS-gevangenen uit Syrisch beheer wijst op ernstig wantrouwen jegens al-Sharaa's overgangsregering. Tegelijkertijd is diezelfde overgangsregering niet weerhouden van een militair offensief tegen de Koerdische strijdkrachten — de partner die deze gevangenen jarenlang bewaakte. Nu de VS haar militaire aanwezigheid in Noordoost-Syrië aan het afbouwen is — meerdere bases zijn reeds verlaten en een volledige terugtrekking wordt binnen enkele maanden verwacht — staat Europa voor de vraag of het een eigenstandig antwoord kan formuleren. De gevolgen raken rechtstreeks aan de Nederlandse nationale veiligheid.

2. De ISIS-detentiecrisis: aanvullende feiten

De Amerikaanse noodevacuatie. In februari 2026 bracht CENTCOM in een 23-daagse operatie 5.704 ISIS-gedetineerden uit 61 landen van Syrië naar Irak — onder wie 3.543 Syriërs en 983 niet-Arabische buitenlanders (CENTCOM, 15 februari 2026; Iraq's National Centre for International Judicial Cooperation). Washington achtte het onverantwoord deze gevangenen onder gezag van al-Sharaa's overgangsregering te laten. Dit staat in scherp contrast met minister Van Weel, die in antwoord op Kamervragen (AH 1161) concludeert dat de overgangsregering de voorwaarden voor EU-steun "voldoende naleeft" (antwoord 13).

De verdwijning uit al-Hol. Kamp al-Hol huisvestte ruim 24.000 mensen, onder wie 6.000 tot 6.200 buitenlandse ISIS-vrouwen en kinderen uit circa 40 landen. Na de overname door troepen van de overgangsregering zijn vrijwel alle buitenlanders verdwenen. Voormalig kampdirecteur Jihan Hanan bevestigt aan The New Region: er zijn geen buitenlanders meer over. Zij vertrokken naar Idlib, Libanon en het Turks-Syrische grensgebied — zonder registratie, zonder monitoring. De minister erkent in antwoord 9 dat "individuele mensen zijn ontsnapt" maar stelt dat "geen zekerheid kan worden gegeven over exacte aantallen." Het gaat niet om enkele individuen — het gaat om **duizenden geradicaliseerde vrouwen en kinderen**.

Actieve rekrutering. Het International Center for the Study of Violent Extremism (ICSVE) signaleert dat ontsnapte vrouwen online fondsen werven voor ISIS en oproepen tot "bevrijding" van het Roj-kamp, waar nog circa 2.000 buitenlandse ISIS-gezinnen verblijven onder Koerdische bewaking. Myles Caggins, voormalig woordvoerder anti-ISIS-coalitie, waarschuwt dat massale vrijlating historisch altijd leidt tot hernieuwd geweld.

3. De spanning in het beleid: het offensief tegen de Koerdische partner

De Amerikaanse noodevacuatie viel samen met een periode waarin al-Sharaa's troepen de SDF aanvielen in Noordoost-Syrië. De minister erkent zelf: 157.500 ontheemden en beperkte toegang tot water, voedsel en elektriciteit (antwoord 1). Toch stelt hij dat er "geen indicaties zijn van een reëel risico op systematisch geweld gericht op de Koerdische bevolking" (antwoord 5). Dit roept vragen op in het licht van vier feiten:

- De Commission of Inquiry en het Syrische onderzoekscomité hebben mensenrechtenschendingen vastgesteld door het leger van de overgangsregering in Latakia, met 563 geïdentificeerde verdachten (antwoord 7);
- Het Syrische leger bevat voormalige ISIS- en al-Qaeda-strijders; aan Damascus gelieerde milities zijn betrokken bij schendingen in Suweida en de kustregio (antwoord 7);
- Turkije en de overgangsregering sloten in augustus 2025 een defensieovereenkomst gericht op training en capaciteitsopbouw (antwoord 6). De minister stelt dat hij “geen indicaties” heeft van Turkse betrokkenheid bij het offensief en dat hij mediaberichten over Turkse drone-aanvallen “niet kan bevestigen”. Daar staat tegenover dat Al Jazeera op 26 januari 2026 meldde dat de SDF de inzet van het Syrische leger met tanks en gepantserde voertuigen documenteerde, ondersteund door intensieve vluchten van Turkse onbemande luchtvaartuigen boven het operatiegebied. The National berichtte op 14 januari 2026 dat Turkse Bayraktar-drones SDF-posities bij Maskanah troffen, en dat het gros van de regeringstroepen in dat gebied bestond uit voormalige Turkse proxy-strijders die in het Syrische leger zijn geïntegreerd. In combinatie met de defensieovereenkomst en de levering van Turkse gepantserde voertuigen aan het Syrische leger wijzen deze berichten op een mate van Turkse betrokkenheid die verdere parlementaire opheldering verdient.
- Koerdische krijgsgevangenen die tijdens het offensief zijn opgepakt, zijn nog steeds niet vrijgelaten, hoewel gevangenenruilwisseling onderdeel is van de overeenkomst van 30 januari. Het exacte aantal gedetineerden is onbekend door de chaotische omstandigheden tijdens de gevechten. Ilham Ahmad, co-voorzitter buitenlandse betrekkingen van DAANES, verklaarde op 26 februari 2026 in het Europees Parlement: “The prisoners must be exchanged; this hasn’t happened yet” (Rudaw, 26 februari 2026).

4. Gevolgen voor de Nederlandse nationale veiligheid

De hieronder geschetste veiligheidsrisico’s zijn geen autonome ontwikkelingen. Zij zijn het directe gevolg van twee samenlopende beleidskeuzes: enerzijds de lopende afbouw van de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Noordoost-Syrië en de beëindiging van de steun aan de Koerdische strijdkrachten na ruim tien jaar bondgenootschap in de strijd tegen ISIS (sinds 2014), anderzijds het uitblijven van een Europese reactie toen de Syrische overgangsregering een militair offensief lanceerde tegen diezelfde Koerdische partner. Het staakt-het-vuren van 30 januari heeft de directe gevechtshandelingen gestaakt, maar de structurele gevolgen van deze twee keuzes werken door:

- **Nederlandse gedetineerden in Irak:** Het kabinet bevestigt dat zich onder de overgedragen gedetineerden personen bevinden “met een Nederlandse link”, maar weigert aantallen te noemen. Iraq’s Supreme Judicial Council noemt Nederland expliciet als vertegenwoordigde nationaliteit. Advocaten hebben tot op heden geen contact met hen kunnen krijgen.
- **Verlies van een betrouwbare veiligheidspartner:** De Koerdische strijdkrachten zijn jarenlang de meest betrouwbare bondgenoot van de anti-ISIS-coalitie geweest. Met de ondermijning van de Koerdische positie dreigt Nederland een essentiële veiligheidspartner te verliezen. De operationele samenwerking kan niet worden voortgezet wanneer de Koerdische structuren worden ontmanteld.
- **Hernieuwde ISIS-rekrutering vanuit de kampen:** Ontsnapte vrouwen uit al-Hol rekruteren actief online en werven fondsen voor ISIS. Het Roj-kamp, waar nog circa 2.000 buitenlandse ISIS-gezinnen verblijven, dreigt hetzelfde lot als de Koerdische bewaking verder wordt ondermijnd.
- **Wegvallen van de Amerikaanse veiligheidsgarantie:** De VS is bezig met de terugtrekking van haar resterende troepen uit Noordoost-Syrië. Sinds februari 2026 zijn de bases al-Tanf, al-Shaddadi en Qasrak — de grootste Amerikaanse basis in

Syrië — ontruimd of in afbouw; een volledige terugtrekking wordt verwacht binnen twee maanden. De minister reageert hierop met de constatering dat het “aan de Verenigde Staten is om hun buitenlands beleid vorm te geven” (antwoord 16). Dit laat de vraag onbeantwoord hoe Europa de eigen veiligheidsbelangen in de regio denkt te borgen nu de Amerikaanse militaire paraplu wegvalt. Zonder een eigenstandige Europese strategie dreigt een veiligheidsvacuüm in een regio die de belangrijkste bron van jihadistische dreigingen voor Europa blijft.

5. Aanbevelingen voor de Raad Buitenlandse Zaken van 16 maart

Rozia Foundation roept de Kamer op om de minister de volgende punten mee te geven voor de Raad Buitenlandse Zaken van 16 maart 2026:

- **Koppel EU-steun aan bescherming van de Koerdische partner.** Hoewel het militaire offensief tegen de SDF sinds het staakt-het-vuren van 30 januari stilligt, biedt dit geen garantie tegen hervatting — eerder zijn afspraken tussen beide partijen herhaaldelijk geschonden (antwoord 4). Pleit voor een expliciete koppeling tussen EU-steun en de veiligheid van de Koerdische bevolking en structuren in Noordoost-Syrië: bij hervatting van vijandelijkheden dient opschorting of vermindering van steun te volgen, in lijn met de motie Stoffer/Ceder (Kamerstuk 21501-02 nr. 3335). Verzoek de minister zijn conclusie dat de overgangsregering de voorwaarden “voldoende naleeft” te heroverwegen in het licht van de hierboven geschetste feiten.
- **Dring aan op vrijlating van Koerdische krijgsgevangenen.** De gevangenenruilwisseling die onderdeel is van de overeenkomst van 30 januari is tot op heden niet uitgevoerd. De minister dient in de Raad te pleiten voor Europese druk op Damascus om deze verplichting onverwijld na te komen.
- **Pleit in EU-verband voor erkenning van DAANES als gesprekspartner.** De Democratische Autonome Administratie van Noord- en Oost-Syrië bood jarenlang stabiliteit, beschermde minderheden en organiseerde de bewaking van ISIS-faciliteiten. DAANES beschikt over een vertegenwoordiging in Brussel. Erken hen als volwaardige stakeholder in het Syrische transitieproces, juist omdat duurzame vrede in Syrië alleen mogelijk is wanneer de structuren die bewezen hebben te functioneren een stem krijgen aan tafel.
- **Eis een Europees noodplan voor ISIS-detentie.** Dring aan op een Europees monitoringsmechanisme voor resterende detentiefaciliteiten, een noodplan voor Roj-kamp, en een Europese veiligheidsbijdrage aan de bewaking nu de Amerikaanse militaire aanwezigheid wordt afgebouwd.
- **Ontwikkel een Europese Syrië-strategie onafhankelijk van de VS.** De minister merkt over de lopende Amerikaanse terugtrekking slechts op dat het “aan de Verenigde Staten is om hun buitenlands beleid vorm te geven” (antwoord 16). Europa kan zich dit passieve antwoord niet veroorloven. Pleit voor een eigenstandig Europees kader gericht op het voorkomen van ISIS-reconstitutie, het behoud van de veiligheidspartnerschap met de Koerden, en het tegengaan van ongecontroleerde radicaliseringsstromen richting Europa.

6. Conclusie

De lopende terugtrekking van de VS uit Noordoost-Syrië plaatst Europa voor een keuze: ofwel een eigenstandige strategie ontwikkelen die de Koerdische partners beschermt en de ISIS-dreiging beheersbaar houdt, ofwel accepteren dat een veiligheidsvacuüm ontstaat met directe gevolgen voor de Europese veiligheid. De Raad Buitenlandse Zaken van 16 maart biedt de kans om die keuze te maken. Nederland heeft de kennis, de contacten en de morele positie om hierin het voortouw te nemen.

Bronverwijzingen

- CENTCOM, Press Release, 21 January 2026 — U.S. Forces Launch Mission in Syria to Transfer ISIS Detainees to Iraq
- Al Jazeera, 15 February 2026 — US says over 5,700 suspected ISIL detainees relocated from Syria to Iraq
- Iraq Supreme Judicial Council / National Centre for International Judicial Cooperation, 15 February 2026 — 5,704 ISIS detainees transferred from Syria, representing 61 nationalities
- Kamerbrief ministers Van Oosten en Van Weel, februari 2026 — Bevestiging gedetineerden “met Nederlandse link” in Irak
- The New Region, 16 February 2026 (Wladimir van Wilgenburg) — Fears mount over escape of ISIS families from another Rojava camp after al-Hol events
- The National, 14 January 2026 — Turkish drones attack Syrian Kurdish militia positions near Euphrates River
- Al Jazeera, 26 January 2026 — Syrian army, Kurdish-led SDF accuse each other of ceasefire violations
- Rudaw, 26 February 2026 — Key issues unresolved with Damascus despite progress: Rojava officials
- International Center for the Study of Violent Extremism (ICSVE) — Monitoring escaped ISIS women and online recruitment activities
- Antwoord van minister Van Weel (AH 1161), ontvangen 20 februari 2026 — Kamervragen Piri, Van der Werf en Boswijk over de militaire campagnes van Syrische regeringstroepen tegen Koerden
- Motie Stoffer/Ceder, Kamerstuk 21501-02 nr. 3335
- Verslag Raad Buitenlandse Zaken 29 januari 2026, Kamerstuk 21 501-02 nr. 3345

Rozia Foundation | Contactpersoon: Z. Karem | E-mail: zmnako@roziafoundation.com | roziafoundation.com